

Az MTA Szegedi Biológiai Központjában szokássá vált: egy-egy év elteltével összegyűlnek az intézmény dolgozói, hogy meghallgassák a mindenkori főigazgató értékelését az intézményben elért legutóbbi tudományos eredményekről, a jelzett időszakban lezajlott jeles eseményekről, a tudományos közösséget érintő legfontosabb tényekről. Noha még nem múlt el a 2009. esztendő, ezúttal kissé korábban, december 16-án került sor erre a rendezvényre, melynek különös aktualitást adott az a tény, hogy Dudits Dénes főigazgató 13 esztendeig tartó munkásság után, január 1-től átadja a vezetői széket utódjának, Ormos Pálnak. A búcsúzó főigazgató beszámolója így alkalmat adott arra is, hogy a Központ életének nagyobb korszakára tekintsen vissza.

A rendezvény résztvevőit Pálinkás József, az MTA elnöke köszöntötte, majd méltatta az SZBK-ban elért, nemzetközi viszonylatban is elismert tudományos eredményeket. Hangsúlyozta: egy kutatóintézet sikerét – hiába a jó felszerelés, a kiváló menedzser-igazgató – legfőképp a kutatókollektíva együttes munkája, a jó közösségi légkör, és az egészséges verseny egyensúlya határozza meg. A vezetők fő feladata a szolgálat, a tevékenységek összehangolása. Az ilyen tudományos intézet irányítása sokféle emberi tulajdonságot igényel – mondotta -, jó szervezőkészséget, a munka koordinálásának képességét, az erőforrások minél hasznosíthatóbb csoportosításának érzékét, és a személyes példaadást. Az MTA elnöke köszönetet mondott Dudits Dénesnek, amiért ezt a küldetést teljesítette. Személyében hosszú éveken át olyan főigazgató állt a Központ élén, aki igazi kutatóként meg tudta valósítani a közösség összehangolt munkáját. Az SZBK-ban folytatódó kutatásai során, valamint az Akadémián alelnöki tisztségében rá váró feladatok ellátásában további sikereket kívánt. Végezetül Pálinkás József bejelentette: elnöki jogkörénél fogva, a nyílt pályázat nyerteseként 2010. január 1-jétől az SZBK főigazgatójává nevezi ki Ormos Pál fizikus akadémikust, a biofizikai intézet igazgatóját, akinek átnyújtotta megbízó levelét. Az SZBK új vezetőjét biztosította támogatásáról, hangsúlyozva, hogy az alapkutatás támogatását elsőrendű feladatának tartja, s mindent megtesz, hogy a magyarországi kutatóbázisnak jobban megfelelő finanszírozási rendszer alakuljon ki. Ezután Ormos Pál ismertette főigazgatói programját.

Dudits Dénes beszámolójában az intézmény 13 éves múltját számok és tények tükrében mutatta be. A publikációs tevékenység ismertetésekor hangsúlyozta: a dolgozatok évről évre emelkedő száma – míg 1998-ban 183, az utóbbi két esztendőben 295 illetve 289 cikk látott napvilágot -, bizonyítja, hogy nincs leszálló ágban a tudományos munka az SZBK-ban. A publikációk összes impakt faktora is folyamatos emelkedést mutat, s ez a tendencia tovább tart a kiugróan magas 2004-es év eredményei után is. Az intézetenkénti adatok változásairól szólva a főigazgató elmondta: a legkiválóbb eredménnyel az enzimológiai intézet dicsekedhet, stabil a növénybiológiai, a biokémiai intézet teljesítménye, a genetikai és a biofizikai intézet azonban még javíthat ezeken a mutatókon. Az SZBK-ban évről évre figyelemmel kísérik az ott dolgozó kutatók egyéni teljesítményét kifejező paramétert, a Hirsch-indexet is. Az idei, december 1-jei összesítés szerint 48-cal „vezet” Nagy Ferenc (növénybiológiai intézet), őt követi 43-mal Patthy László (enzimológiai intézet), 36 és 31 közötti a h-indexe Vass Imrének, Dudits Dénesnek (növénybiológiai intézet), Váró Györgynek (biofizikai intézet), Váradi Andrásnak (enzimológiai intézet) és Medzihradzky Fülkl Katalinnak (központi laboratóriumok). A „húszasok csapatát” kilenc kutató alkotja.

A hagyományápolásról is híres intézmény eddigi vezetője szerint érdemes folytatni a jövőben is a Straub-napok tradícióját, melynek célja, hogy a kutatási eredmények bemutatásával elősegítsék az egyes intézetek közötti együttműködést, átjárást. A Qualitas Biologica alapítvány kuratóriuma az idén is pénzjutalomban részesítette tudományos közleményükért a pályázat nyerteseit: Benyhe Sándort (biokémiai intézet), Gombos Ritát, Márkus Róbertet (genetikai intézet) és munkatársaikat. A PhD-értekezés kategóriában is három díjat osztottak ki. Évtizedek óta sikerrel rendezik meg az SZBK-ban az ITC-kurzusokat, a külföldi hallgatók továbbképzését, a legutóbbi, a 2009-2010 évi, immár a 37. Ezek a komoly szakmai ismereteket átadó tréningek az „agybeszívás” sikeres módjai lehetnek. Többen, bekapcsolódva az 1996 óta folyó PhD-programba, itt szerezték meg ezt a fokozatot, számunk mára 57-re emelkedett.

Az anyagiakról szólva bemutatta Dudits Dénes az SZBK pénzügyi adatait is. Az összes bevétel, az MTA-támogatás szerényen emelkedett a 13 év alatt, jelenleg 3,2 milliárd költségvetésből gazdálkodik az SZBK négy szegedi intézete. Szomorú adat: az utóbbi két évben nem történt központi beruházás. Az SZBK tett lépéseket a fejlesztésre: központi laboratóriumokat hozott létre, melyek sokat segítenek a kapacitás jobb kihasználásában.

Az SZBK 13 évére visszatekintve az intézmény és az egész hazai kutatás szempontjából fontos állomásnak tartja a főigazgató a saját kezdeményezésre indított, nemzetközi szakemberek által végzett EMBO-fölmérést. Hangsúlyozta: meggyőződése, hogy az kutatóközösségek ilyen típusú értékelésére lenne szükség minden tudományos intézményben. Az SZBK számára hasznosnak bizonyult ez a „vizsga”, hiszen ennek köszönhetően elnyerték a Kiválósági Központ címet, és jelentős pénzüsszetre tettek szert. A megmérettetésnek ezt a formáját ajánlották az akkori minisztériumi államtitkár, az MTA akkori elnökének figyelmébe - mondta Dudits Dénes -, fájjalja azonban, hogy nem vált belőle országosan alkalmazható, igazságos, teljesítményen alapuló értékelési rendszer.

A szegedi egyetemmel való együttműködés példája a közösen létrehozott molekuláris biodiverzitás laboratórium. A bioipar fejlesztéséhez igyekszik hozzájárulni az alkalmazott kutatási eredmények bemutatására hivatott, egyelőre magyar nyelven megjelenő folyóiratuk. Sikerként tartható számon a Biopolisz Szegedi Innovációs Szolgáltató Kht létrehozása, amely a szabadalmazásokban tud segítséget nyújtani a kutatóknak: eddig 68 szabadalom köthető SZBK-s kutatásokhoz. Az eredmények gyakorlati hasznosításához visznek közelebb a kutatói kezdeményezésű spin-off cégek, MTA-SZBK tulajdonú kft-k. Csalódottságának adott viszont hangot a főigazgató amiatt, hogy ötletük, a francia-magyar genomikai intézet, a Biopolisz létrehozásába beleszólt a politika... Elkészült a Genomikai Innovációs Központ terve, megkapták az építési engedélyt, a pályázati pénzt is, a befektető azonban elvitte, s beépítette egy üzlethálózat egyik emeletébe. Az inkubátorrendszer álma tehát az SZBK-tól, Újszegedtől távol valósul meg. Egyetlen reménysugár: az MTA-val közösen kezdeményezett, preklinikai K+F biotechnológiai cégek számára szánt Bioinnovációs Park talán megvalósulhat.

Dudits Dénes, aki Kiváló dolgozó kitüntetések is átnyújtott a rendezvényen, köszönetet mondott az intézetek volt és jelenlegi igazgatóinak, az SZBK minden dolgozójának, aki hozzájárult az elmúlt évek sikereihez. Külön méltatta a gazdasági vezetők, Vályi László és utóda, Bátori János munkáját, akik szakértelmükkel a legnehezebb időkben is biztosították az intézmény talpon maradását, anyagi stabilitását.

Chikán Ágnes